
Kunst for børn

Sille Grønberg (SG), Musiker, komponist

Ligesom ethvert levende væsen har brug for at "røre sig" og "bevæge sig" rent fysisk, tror jeg at ethvert menneske har brug for at "blive rørt" og "blive bevæget". Vi har brug for næring så vi kan vokse – ikke bare rent fysisk, men også mentalt og åndeligt. Hvis vi ikke får næring visner vi, bliver uinspirerede og mister vores livskraft og energi. Og igen er jeg helt sikker på, at det gælder, uanset om vi er helt nye, eller velbefarne i denne verden. Jeg kan simpelthen ikke se, at det skulle forholde sig anderledes, blot fordi vi har færre år på bagen og den er behæftet med en ble. Verden er dejlig mangfoldig og det skal den blive ved med at være. Lad os ikke snyde børnene for de gode møder i kunsten, bare fordi vi ikke tror at de har brug for det eller kan forstå det. Lad dem endelig "gå fra forstanden". Det er jo det hele kunstbegrebet handler om og netop det, som er børnenes store styrke.

Jeg har i mit musikerliv funderet en del over det at lave kunst for børn og for at starte med at sige det ligeud er jeg foreløbigt kommet frem til at:

Hvis kreativitet er at være fri, ubunden og legende i sin tilgang til stoffet og verden, må størsteparten af børn have en større fordel end vi voksne.

Det vender jeg tilbage til.....Foreløbigt kan udsagnet hænge lidt til tørre.

Først et par af de spørgsmål jeg flittigt diskuterer med mine kære medmusikere i bandbussen og i de golde omklædningsrum bag gymnastiksalene før skolekoncerterne. Er kunst det samme som underholdning, eller skal kunst kunne noget andet eller mere? Har kunst en opdragende funktion? Skal den bidrage til en læringsproces eller er det OK at den svæver i sit eget frie rum?

Jeg mener slet ikke at kunst skal være pædagogisk eller opdragende. Mit bud er, at kunst er åndsarbejde i en af sine rene former.

Kunsten er arbejdet med ånden.

Menneskets tre planer

Når det er sagt, må jeg jo nok definere hvad ånd er i min optik. Jeg tror på, at mennesket primært fungerer på 3 planer: *Krop, sind og ånd* - Groft skitseret.

Kroppen - den rent fysiske manifestation af hvem vi er.

Sindet – vort intellekt, tanker og følelsesliv.

Ånden – vores højeste/inderste – Sjælen, som forbinder os til hinanden og den universelle bevidsthed.

Meget underholdning passerer gennem den modtagende, som en let berøring af følelserne eller intellektet. Det kunne være en sjov sang eller en rar børnetime. Et flygtigt bekendtskab uden større betydning. Kunsten derimod rækker længere ud/ind når den lykkes. En kunstners største opgave er at trænge igennem sindet og ”røre” modtageren på et dybere plan (*ånden*). At åbenbare et uendeligt øjeblik af ufattelig skønhed, et glimt af skabende inspiration, et strejf af evighedens kilde for nu at bruge nogle temmelig store ord.

- Der, hvor Amalie fra 1. klasse bliver så fantastisk opløftet af guitarens genklang i hende, at hun bare må kaste sig ud i en heftig luftguitar og for et kort øjeblik glemme at hun sidder omkranset af resten af klassen eller hvor en treårig stavrer op til scenen med sin sut og kærligt og ærligt aer musikerens arm - I øvrigt noget der kan få selv den mest erfarne musiker til at miste koncentrationen et kort og fint øjeblik. Når vi som musikere oplever det, ved vi at vi er på rette spor. Det behøver ikke at betyde at kunsten i sig selv skal være vanvittig kompliceret. Den kan på sin vis være såre enkel, bare den har som mål at være 100 % tilstede nu og her, være fuldstændigt nærværende og at den har en vilje til mere end en ”hyggelig” stund med modtageren.

Børnenes møde med kunsten.

Og her kommer det næste store spørgsmål som diskuteres efter koncerten til kaffen og det hvide brød mens gearret pakkes ned i sorte kasser.

Hvor er børnene henne i forhold til kunsten?

Når jeg nu har besluttet at kunst har noget med ånd at gøre, kommer uværgeligt spørgsmålet. Er mennesker der lige er blevet født mindre åndeligt udviklede end mennesker, der har levet et langt liv? Jeg tror det ikke nødvendigvis og det er jo det rigtig sjove og interessante i forhold til at skulle præsentere kunst – i mit tilfælde musik – for børn. Jeg er helt overbevist om, at musikken i sin rene form uden ord, kan forstås præcis ligeså klart af en baby som af en voksen, uden at den

behøver at blive simplificeret overhovedet. Det er helt iøjensynligt, at små børn har meget at lære rent motorisk (*krop*) og rent intellektuelt og følelsesmæssigt (*sind*), men jeg mener ikke, at vi voksne pr. automatik kan antage, at vi er længere i vores åndelige udvikling end børn. Derfor må vi også møde dem i øjenhøjde, i den kunst vi præsenterer for dem og acceptere, at der ikke er noget vi partuot ved bedre end dem, og som vi har et behov for at de skal lære. Vi kan kun tilbyde det bedste vi kan og håbe på at melodien og rytmen vækker genklang hos det purunge publikum.

Det er klart at kunstneren som regel har et håndværk - i mit tilfælde et musikerskab - som er opdyrket gennem ofte mange timers øvelse, men i det møde der opstår mellem publikum og musiker går kommunikationen begge veje og foregår på lige vilkår. Musikeren må blotte sig og være villig til at "lege med" med fare for at miste de indøvede fraser og kontrollen over situationen - En i øvrigt meget udviklende evne at opøve som musiker.

Og hvorfor er det så at vi gang på gang konkluderer - når dagen gennemgås lige inden sengetid, at det er en fantastisk oplevelse for en kunstner at få lov til at spille for børn?

Ganske enkelt fordi: At "bevæge" og "røre" et publikum er krævende for kunstneren, men absolut også for publikum. Det kræver at modtageren tillader at "blive bevæget" og "blive rørt" og tør at åbne sig for, hvad der måtte komme, og der har børn et umiddelbart forspring i forhold til det voksne publikum. De er simpelthen mere modtagelige for omverdenen. Vejen direkte ind til "de dybe strenge" (*ånden*) er langt mere farbar – en slags trespolet motorvej i forhold til de voksnes snirklede stier. De har endnu ikke udviklet det store analyseapparat, som vi voksne har, og som oftest står i vejen for vores kunstneriske oplevelse. Små børn har stadigvæk den forrygende mulighed at modtage kunsten uden omsvøb.

Er kunst nødvendig?

Det sidste spørgsmål som melder sig på banen (ofte hos slunkne kommunekasser) er så:

Er det nødvendigt at præsentere kunst for børn? Ja!!

Ligesom ethvert levende væsen har brug for at "røre sig" og "bevæge sig" rent fysisk, tror jeg at ethvert menneske har brug for at "blive rørt" og "blive bevæget". Vi har brug for næring så vi kan vokse – ikke bare rent fysisk, men også mentalt og åndeligt. Hvis vi ikke får næring visner vi, bliver uinspirerede og mister vores livskraft og energi. Og igen er jeg helt sikker på, at det gælder, uanset om vi er helt nye, eller velbefarne i denne verden. Jeg kan simpelthen ikke se, at det skulle forholde sig anderledes, blot fordi vi har færre år på bagen og den er behæftet med en ble.

Verden er dejlig mangfoldig og det skal den blive ved med at være. Lad os ikke snyde børnene for de gode møder i kunsten, bare fordi vi ikke tror at de har brug for det eller kan forstå det. Lad dem endelig ”gå fra forstanden”. Det er jo det hele kunstbegrebet handler om og netop det, som er børnenes store styrke.